

vremenika Gospodinovih, pa do danas. Opažamo, koliki rad uložio je t. zv. jaki duhovi, da obore svete knjige; ali istina Božja ostaje do vijeka, dok jedna zabluda ruši drugu.

Da čujemo, što sudi F. o Renanovu djelu »Vie de Jesus«, kojim naši racionalisti usrećiše nedavno hrvatski narod u hrvatskom prijevodu. »In wissenschaftlicher Hinsicht wurde sein Buch auch von rationalistischen Kritikern schon gleich nach seinem Erscheinen gering eingeschätzt. Unter dieser Rücksicht hat es in der Tat auch nicht die geringste Bedeutung.«¹

U trećem predavanju promatra Bibliju u svijetlu zemlje, u kojoj je nastala. Zato svestrano riše Palestinu.

U četvrtom predavanju govori o životu i nauci Kristovoj u svijetlu istoka. Kad ne bismo promatrali rad Gospodinov u tom svijetlu, bilo bi nam mnogo toga nejasno u djelovanju, govorima, napose u parabolama.

Sve to osvjetljuje lijepim primjermima.

Ime pisca, grada, solidnost i jasnoća, kojom je savremena biblijska pitanja obradio, preporučuje knjigu. Tko hoće da se što bolje orijentira u aktualnim biblijskim pitanjima, neka pozorno pročita i prouči ovo djelo.

Dr. Franjo Zagoda

Franciscus Xav. Kortleitner o. Praem: Hermeneutica Biblica. Oeniponte. Rauch 1923.

Pisac je opširnije obradio pitanja, koja spadaju u Hermeneutiku biblijsku. Poblize govori o smislu Sv. Pisma. I on zastupa sentenciju protiv Belarmina, Salmerona, Zapletala i dr., da pojedino mjesto Sv. Pisma može imati samo jedan lite-

rarni smisao. Osvrće se na glavne prigovore protivničke.

Posebnu je pažnju posvetio inerciji Sv. Pisma. Ustaje protiv relativne istine, pa uči s Fonckom, Dorschom, Döllerom, Billotom, Eggerom i dr., da postoji u Sv. Pismu apsolutna istina.

Iznenaduje me, da je piscu ispala ova rečenica¹ »quod Paulus I. Thes. 4, 14. 16. praedicavit se adventu Christi etiam inter viventes fore, erravit«.

Medutim nema ni govora o kakvoj Pavlovoj zabludi. Iz cijeloga teksta i konteksta razabiremo, da Pavao ne govori apodiktički, da će dočekati paruziju. On ne očekuje paruzije, ali nada se ili dopušta, da bi je mogao dočekati; ili govori generalno o situaciji živih i mrtvih za paruzije; zato stavlja sebe sada medju žive, a sad medju mrtve², ili govori pogodbeno.

Ili Pavao promatra u prvom redu prilike u Solunu, pa zabrinutim vjernicima, za udes pokojnika, odgovara: Jednaki će biti položaj mrtvih i živih za paruzije. O samoj paruziji govori malo kasnije 5, 1, 2. da upozori, kako je suvišno o tom raspravljati, jer po riječima Isusovim, taj nam je dan sakrit 5, 2. Dakle treba da su vjernici uvijek budni! Mt. 24, 43 i d. Lk. 12, 39. I. Sol. 5, 4. — Ali neka se ne plaše, jer ništa ne gube, ako i umru prije paruzije.³

¹ I. c. p. 84.

² I. Kor. 6, 14, 15, 51.

³ Holzmeister: Zum Dekret der Bibelkommission über die Parusierwartung in den Paulinischen Briefen. Zeitschrift f. kathol. Theologie 1916., 167—182. — Steinmann: Die Briefe an die Thessalonicker und Galater Bonn 1918. p. 18, 35, 36. — Allo: Saint Jean Apocalypse CIX—CXV. Paris. 1921. Lecoffre.

¹ I. c. p. 137.

Da nije očekivao neposredno paruzije, pokazuje Pavao jasno u II. Sol., gdje govori u II. gl., da se moraju ispuniti još neke činjenice prije dolaska Gospodinova.

Dr. Franjo Zagoda

I. Duperray: Le Christ dans la vie chretienne d'après saint Paul. Troisième Edition Lyon. Libraire du sacré coeur 1922.

Solidna doktorska disertacija, koju smo recenzirali u »Bogoslovskoj Smotri« 1923. p. 244., doživjela je već treće izdanje. Dokaz, kako je pisac umio zadovoljiti duševnoj potrebi inteligentnog laikata.

Iz predgovora, što ga je napisao Mgr. Lavaleé, rektor katoličkog sveučilišta u Lionu, saznajemo, da je pisac boravio na fronti, bio zarobljen i boravio u ropstvu u Njemačkoj. Te godine nisu bile izgubljene. Iskustvo i boli su još više razjasnile temu, koju je započeo još prije rata.

Ponovno preporučujemo.

Dr. Franjo Zagoda

Michael Wittmann: Ethik. (Kösel-Pustet 1923.) Toliko opravdano hvaljena kolekcija »Philosophische Handbibliothek« iza dosada izašlih 6. svezaka donosi novi, zadržajno veoma bogati 7. svezak, Wittmannovu etiku. Ona je nastavak i nadopuna prijašnjega njegovog djela »Grundfragen der Ethik« (1909.). S historijske je strane prethodila autorova monografija »Ethik des Aristoteles« (Regensburg 1920.), pa i najnoviji prinos historiji moderne etike »Scheler kao etičar« (Düsseldorf 1923.).

Na širokoj historijskoj bazi osvijetljene su sve pojave i etički problemi tako, da je sa ovom historijsko-kritičkom metodom povezana i

analitičko-induktivna. Otkrivajući činjenice u etičkoj svijesti pisac ih raščlanjuje i svodi na njihove postavke, a u rješavanju problema iscrpivo donosi razne filoz. nazore. Djelo je sistematski potpuno dotjerano na današnju kritičku visinu.

Z.

Einführung in die moderne Religionspsychologie — von D. Dr. Georg Wunderle. (Verlag Josef Kösel u. Friedrich Pustet K. — G. Kempten.)

U posljednja dva tri decenija silno se razvilo zanimanje za religijsku psihologiju zato, što su mnogi moderni psiholozi i pedagozi počeli posmatrati religiju gotovo isključivo sa psihološkoga gledišta — bilo idealističko-subjektivistički — bilo materijalističko-senzualistički. Toga radi je i religijska psihologija postala ozloglašena u katoličkim krugovima, tako teološkim kako i filozofsko-pedagoškim, a to i s pravom, budući da su ti lajički istraživači na području religijske psihologije mnogo toga u religijskome duševnome životu sasvijem krivo prikazali i istumačili, jer su se bavili stvarima, koje može da dobro razumije tek izobraženi teolog (ili bar u vjerskim stvarima dobro izobraženi vjernik).

Da se spriječi štetno djelovanje takvoga krivoga shvatanja religijskoga života, počese i u katoličkim krugovima stručnjaci na filozofsko-psihološkome području baviti se religijskom psihologijom i izdavati svoje radove sa toga područja. Takvo je djelo i gore navedena knjiga, koja se osobito odlikuje svojom jasnoćom, stvarnom kritičnošću i dostatnom kratkoćom tako, te može svakoga teologa, filozofa i apologetu pouzdano i dovoljno orijentirati